

Dr. Vida Sándor*

A HASZNÁLATI SZERZŐDÉS ENGEDÉLYESÉNEK JOGGYAKORLÁSA

A védjegyhasználati szerződésnek (licencszerződés) a lajstromba történő bejegyzését az 1997. évi XI. törvény a védjegyek és földrajzi árujelzők oltalmáról (Vt.) 47. § (2) bekezdés l) pontja kötelezően írja elő. Kérdés, hogy ennek elmulasztása milyen jogkövetkezményekkel jár? Vajon a védjegylajstromba be nem jegyzett licencszerződés engedélyese felléphet-e a védjegy bitorlójával szemben?

Mielőtt a kérdésre válaszolok, egy ilyen tárgyú németországi jogvita alapján ismertetem az Európai Unió joga által adott választ, amelyet az EU Bírósága fogalmazott meg a KVR¹ értelmezése alkalmával.

Tényállás

A Breiding – többek között ágyneműk és paplanok vonatkozásában – a 002818680. számon lajstromozott ARKTIS közösségi szóvédjegyre –, amelynek jogosultja a KBT & Co. Ernst Kruchen, agenzia commerciale società – vonatkozó használati engedély engedélyese. Ez a közösségi védjegylajstromba (a továbbiakban: lajstrom) nincs bejegyezve. A használati szerződés szerint a Breiding cég engedélyes a védjegy bitorlása esetén saját nevében jár el.

Y. Hassan az OVL Onlinevertrieb & -logistik GmbH & Co. KG ügyvezetője, amely 2010. május 1-jén átvette az általa működtetett egyéni vállalkozást. E vállalkozások 2009. október 27-én, illetve 2012. október 30-án a „schoene-traeume.de” weboldalon több „Arktis 90”, „Arktis 90 HS” és „innoBETT selection Arktis” megjelölésű pelyhaplant kínáltak megvételre.

A megvételre való első kínálásokat és az ARKTIS védjegyre vonatkozó használati engedély akkori engedélyese általi szabályszerű felhívást követően Y. Hassan 2010. február 3-án egy „tartózkodási nyilatkozatot” írt alá, amelyben kötelezettséget vállalt arra, hogy – az engedélyes szabad mérlegelése szerinti szerződéses szankció terhe mellett – tartózkodik az ARKTIS megjelölésnek ágyneműk tekintetében történő további használatától.

A Breiding cég keresete alapján az elsőfokú bíróság megállapította a használati szerződés érvényességét, és információszolgáltatásra, a bitorlást megvalósító termékek megsemmisítés céljából való bevonására, valamint kártérítés és kamatok megfizetésére kötelezte Y. Hassan alperest.

A kérdést előterjesztő másodfokú bíróság, amelyhez Y. Hassan e határozattal szemben fellebbezést nyújtott be, úgy ítélte meg, hogy a fellebbezés sikere attól a kérdéstől függ, hogy

* Jogtanácsos, Danubia Szabadalmi és Jogi Iroda Kft.

¹ Közösségi (uniós) védjegyrendelet, a 40/94/EK számú tanácsi rendelet (utolsó módosítás 2015).

a Breiding cég, amely a használati szerződés szerint rendelkezik a védjegyjogosultnak a KVR 22. cikke (3) bekezdésében előírt hozzájárulásával, érvényesíthet-e jogokat az említett védjegy bitorlása miatt annak ellenére, hogy engedélyesként nincs bejegyezve a védjegy-lajstromba.

Az említett bíróság jelezte, hogy egy korábbi határozatában úgy ítélte meg, hogy a KVR 23. cikke² (1) bekezdésének az első mondata csupán a jóhiszemű szerzés lehetőségét szabályozza. Megállapította, hogy e rendelkezés – amely általános kifejezésekkel kimondja, hogy a KVR 17., 19. és 22. cikkében említett jogcselekmények harmadik személyekkel szemben valamennyi tagállamban csak a lajstromba történt bejegyzésüket követően hatályosak – tisztán szó szerinti olvasata valóban vezethetne ahhoz is, hogy ez az engedélyes által indított bitorlás miatti jogvitákat is magába foglalja. Ugyanakkor a megkereső bíróság szerint, mivel ezen (1) bekezdés második mondata és az azt követő bekezdés csupán a jóhiszemű szerzés esetére vonatkozik, az említett rendelkezés rendszertani (*célkutató* – *Vida S.*) olvasata ahhoz vezet, hogy ugyanez igaz az első mondatra is.

A megkereső bíróság megjegyezte, hogy egy spanyol bíróság ugyanakkor úgy találta, hogy az engedélyes csak a lajstromba történt bejegyzését követően léphet fel harmadik személyekkel szemben.

Egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróság előadta, ha amennyiben az engedélyest megillető jogok érvényesítésének feltétele a használati engedély bejegyzése, úgy az a további kérdés merül fel, hogy a nem bejegyzett engedélyes érvényesítheti-e a védjegyjogosult jogait perbizomány útján, amit a német jog lehetővé tenne bizonyos feltételek mellett, amelyek a jelen esetben teljesülnek.

E körülményekre tekintettel a Düsseldorf Fellebbviteli Bíróság (Oberlandesgericht Düsseldorf) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette az EU Bírósága elé.

1. Ellentétes-e a KVR 23. cikke (1) bekezdésének első mondatával a közösségi védjegy bitorlása miatti igényeknek a védjegy-lajstromba nem bejegyzett engedélyes általi érvényesítése?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: ellentétes-e a KVR 23. cikke (1) bekezdésének első mondatával az olyan nemzeti joggyakorlat, amely szerint az engedélyes perbizomány (*Prozessstandschaft*) útján érvényesítheti a védjegyjogosult jogait a bitorlóval szemben?

² A 23. cikk szövege:

(1) A közösségi védjegyoltalomra vonatkozó 17., 19. és 22. cikkben említett jogcselekmények harmadik személyekkel szemben valamennyi tagállamban csak a lajstromba történt bejegyzésüket követően hatályosak. Az ilyen cselekmény joghatása azonban a lajstromba történő bejegyzést megelőzően is beáll olyan harmadik személyekkel szemben, akik e cselekmény időpontját követően a közösségi védjegyoltalomra alapított jogokat szereztek, és a cselekményről a jog megszerzésének időpontjában tudomásuk volt.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható arra, aki a közösségi védjegyet vagy a közösségi védjegyoltalomra alapított jogot üzleti vállalkozás egészének átruházásával vagy egyetemes jogutódlással más módon szerezte meg.

Az ügyben a német kormány, a lengyel kormány, valamint az EU Bizottsága nyújtott be észrevételeket.

Perösszefoglaló³

Az előzőek alapján terjesztette elő *M. Wathelet* főtanácsos indítványát, amelynek lényeges részeit a következőkben közlöm.

Előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra szeretne választ kapni, hogy a KVR 23. cikk (1) bekezdésének első mondatát, amely szerint a közösségi védjegyoltalomra vonatkozó, a KVR 17., 19. és 22. cikkében említett jogcselekmények harmadik személyekkel szemben valamennyi tagállamban csak a lajstromba történt bejegyzésüket követően hatályosak, úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha az engedélyes érvényesítheti az említett lajstromba be nem jegyzett használati engedély tárgyát képező védjegy bitorlása miatti igényeket (perösszefoglaló, 15. pont).

Előjáróban hangsúlyozom – mondja, hogy az írásbeli észrevételt előterjesztő valamennyi fél nemleges választ ad erre a kérdésre. E következtetéssel egyetértek. Az EU Bírósága állandó ítélkezési gyakorlata értelmében ugyanis valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem annak szöveggörnyezetét és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az említett rendelkezés részét képezi. Márpedig a jelen ügyben mind a KVR 23. cikke (1) bekezdésének szöveggörnyezete, mind pedig célja alapján úgy vélem, hogy e rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha a használati engedély jogosultja érvényesítheti a használati engedély tárgyát képező védjegy bitorlása miatti igényeket, amennyiben az engedély nincs bejegyezve a lajstromba (perösszefoglaló, 16. pont).

Mivel álláspontom szerint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre nemleges választ kell adni, így az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdést nem tárgyalom (perösszefoglaló, 17. pont).

A) A KVR 23. cikke (1) bekezdésének rendszertani értelmezése

A KVR 23. cikke (1) bekezdésének első mondata szerint „a közösségi védjegyoltalomra vonatkozó, a 17., 19. és 22. cikkben említett *jogcselekmények* harmadik személyekkel szemben valamennyi tagállamban csak a lajstromba történt bejegyzésüket követően hatályosak” (perösszefoglaló, 18. pont).

Lényegesnek tűnik tehát az e rendelkezések által hivatkozott jogcselekmények meghatározása annak megállapítása érdekében, hogy a bitorlási kereset ezek körébe tartozik-e (perösszefoglaló, 19. pont).

³ C-163/15 ügyszám.

A KVR 23. cikke (1) bekezdésének első mondatában szereplő jogcselekmények a közösségi védjegy átruházása (17. cikk), valamint annak zálogba adása, illetve arra más dologi jog létesítése (19. cikk), továbbá a használati engedély *adása* (22. cikk) – (perösszefoglaló, 20. pont).

E különböző, a KVR 23. cikke (1) bekezdésének első mondata értelmében „[a] közösségi védjegyoltalomra vonatkozó” cselekmények közös jellemzője az, hogy céljuk vagy eredményük a védjegyre vonatkozó jog létrehozása vagy átruházása (perösszefoglaló, 21. pont).

E közös jellemző összhangban áll azon fejezet címével, amelyben a KVR 23. cikke (1) bekezdésének első mondata található. A II. cím „A közösségi védjegyoltalom mint a *vagyoni forgalom tárgya*” című 4. fejezetéről van ugyanis szó (perösszefoglaló, 22. pont).

Ennélfogva egyetérték a német kormány elemzésével, amely szerint a „jogcselekménynek” a KVR 23. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti fogalma csak a közösségi védjegyre mint a vagyoni forgalom tárgyára vonatkozó jog *létrehozását* érinti. Következésképpen az említett fogalom nem terjed ki arra, amikor az engedélyes az említett KVR 22. cikkének (3) bekezdése alapján gyakorolja a bitorlás miatti igény érvényesítéséhez való jogát (perösszefoglaló, 23. pont).

Ezt az értelmezést megerősíti a lajstromba való bejegyzéshez kapcsolódó aszerinti különbségtétel, hogy átruházásról vagy pedig valamilyen dologi jogról, illetve használati engedélyről van-e szó (perösszefoglaló, 24. pont).

Ugyanis, bár a KVR 23. cikke (1) bekezdésének első mondatában említett cikkek mindegyike azt írja elő, hogy az átruházást, a 19. cikk (1) bekezdésében hivatkozott dologi jogokat, illetve a használati engedély megadását vagy átruházását „a felek bármelyikének kérelmére a lajstromba be kell jegyezni és meg kell hirdetni”, kizárólag a KVR 17. cikkének (6) bekezdése szabja az átruházásból eredő jogokra való hivatkozás feltételül annak bejegyzését a lajstromba (perösszefoglaló, 25. pont).

Ha az európai uniós jogalkotó a zálogba adásból vagy a használati engedélyből eredő jogok gyakorlásának feltételül elő kívánta volna írni a lajstromba való előzetes bejegyzést, azt szükségképpen pontosan rögzítette volna minden vonatkozó cikkben. Az az állítás, amely szerint az ilyen pontosítás felesleges, figyelemmel a KVR 23. cikke (1) bekezdésének első mondatára, tehát redundánssá tenné e KVR 17. cikkének bekezdését, egyúttal megfosztva azt értelmétől. Márpedig az értelmes és az értelmetlen értelmezés közül az előbbit kell választani (perösszefoglaló, 26. pont).

Végül, ami konkrétan a közösségi védjegy bitorlásával kapcsolatos, az engedélyes részéről történő igényérvényesítést illeti, a KVR 22. cikkének (3) bekezdése azt kifejezetten megengedi a használati szerződés rendelkezéseinek sérelme nélkül, azzal az egyetlen feltétellel, hogy az engedélyes beszerezte a védjegyjogosult hozzájárulását. Ha a használati engedély előzetes bejegyzése szükséges feltétele lenne az engedélyes által benyújtott bitorlási kereset elfogadhatóságának, e követelményt – ha azt nem írják elő általános jelleggel valamennyi, a használati engedélyből eredő jog vonatkozásában egy külön bekezdésben –

rögzíteni kellett volna abban a rendelkezésben, amely a kérdést tárgyalja, vagyis a KVR 22. cikkének (3) bekezdésében (perösszefoglaló, 27. pont).

Ennélfogva úgy vélem, hogy a KVR 23. cikk (1) bekezdése első mondatának rendszertani elemzése alapján e rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy az nem írja elő az engedélyes részéről a bitorlási kereset benyújtásának feltételeként a használati engedély lajstromba való előzetes bejegyzését (perösszefoglaló, 28. pont).

Az a cél, amelyet követve a harmadik személyekkel szembeni érvényesíthetőséget a lajstromba való bejegyzéshez kötötték, megerősíti ezt az értelmezést (perösszefoglaló, 29. pont).

B) A KVR 23. cikke (1) bekezdésének teleologikus értelmezése

A KVR 23. cikkének (1) bekezdése két mondatból áll. Az egyik ebből következően nem értelmezhető a másiktól függetlenül (perösszefoglaló, 30. pont).

Márpedig a KVR említett 23. cikke (1) bekezdésének első mondata úgy rendelkezik, hogy „[a] közösségi védjegyoltalomra vonatkozó, a 17., 19. és 22. cikkben említett jogcselekmények harmadik személyekkel szemben valamennyi tagállamban csak a lajstromba történt bejegyzésüket követően hatályosak”, míg e rendelkezés második mondata pontosítja, hogy „[a]z ilyen cselekmény joghatása azonban a lajstromba történő bejegyzést megelőzően is beáll olyan harmadik személyekkel szemben, akik e cselekmény időpontját követően a közösségi védjegyoltalomra alapított jogokat szereztek, és a cselekményről a jog megszerzésének időpontjában tudomásuk volt” (perösszefoglaló, 31. pont).

E pontosításból az következik, hogy a KVR 23. cikke (1) bekezdésének célja annak a személynek a védelme, aki a közösségi védjegy tekintetében *jóhiszeműen* szerzett jogokat. A KVR 23. cikk (1) bekezdésében hivatkozott cselekmények ugyanis hatályosak olyan harmadik személyekkel szemben, akik ugyanezen védjegy vonatkozásában úgy szereztek jogokat, hogy *tudtak a korábbiakról*, függetlenül attól, hogy azokat bejegyezték-e a lajstromba (perösszefoglaló, 32. pont).

A harmadik személyekkel szembeni hatály lajstromba való bejegyzéshez kötésének célja tehát lényegileg azoknak a személyeknek a védelmét szolgálja, akik a védjegyhez fűződően jóhiszeműen szereztek jogokat. Másként fogalmazva, a KVR 23. cikkének (1) bekezdése tehát nem szabályozza a KVR 17., 19. és 22. cikkében meghatározott aktusok hatályát olyan személyekkel szemben, akik semmilyen jogot sem szereztek a védjegyhez fűződően, de tevékenységükkel sértik e jogokat (perösszefoglaló, 33. pont).

Márpedig a bitorló fogalmilag sem szerzett semmilyen jogot a védjegyhez fűződően. E harmadik személy, hogy átvegyük a KVR 23. cikke (1) bekezdésének szóhasználatát, nem vált semmilyen jog jóhiszemű jogosultjává a védjegyet illetően. A KVR 23. cikkének (1) bekezdését ennélfogva nem kell alkalmazni (perösszefoglaló, 34. pont).

Az ellentétes értelmezés ahhoz a paradox helyzethez vezetne, hogy a rosszhiszemű bitorló a használati engedély jogosultjával szemben saját javára hivatkozhatna a KVR 23. cikkének (1) bekezdésére annak érdekében, hogy meghiúsítsa a bitorlási keresetet. E paradoxont az alapeljárás alapjául szolgáló tényállás különösen jól illusztrálja. Y. Hassan ugyanis a 2010. február 3-án aláírt tartózkodási nyilatkozatban kifejezetten kötelezettséget vállalt arra, hogy nem használja a jogvita tárgyát képező védjegyet, így teljes mértékben tudatában volt a használati engedély létezésének (perösszefoglaló, 35. pont).

Ezenkívül e tekintetben meggyőző a lengyel kormány azon érve, amely szerint az így értelmezett szabály garantálja a jogbiztonságot. Lehetővé teszi ugyanis a jóhiszemű jogszerző számára, hogy a korábban megadott használati engedélyből következő terhek nélkül szerezzék meg a közösségi védjegyhez fűződő jogokat. Ezzel szemben a korábbi aktus kifejti hatályát a későbbi jogszerzővel szemben, ha az tudomással bírt arról, a lajstromba való bejegyzés esetén pedig mindenféleképpen, hiszen ebben az esetben arról a jogszerző könnyen tudomást szerezhetett (perösszefoglaló, 36. pont).

E megfontolásokból tehát az következik, hogy a lajstromba való bejegyzés olyan alakisként való felfogása, amelynek hiánya lehetővé teszi a bitorló számára, hogy elfogadhatatlansági kifogásra hivatkozzon az engedélyes bitorlási keresetével szemben, ellentétes a bejegyzés céljával (perösszefoglaló, 37. pont).

Ebből következik, hogy nincs helye az Oberlandesgericht Düsseldorf (Düsseldorfi Fellebbviteli Bíróság) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés megválaszolásának, mivel azt csak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre adandó igenlő válasz esetére tették fel. Egyebekben megjegyzem, hogy kizárólag a Breiding tartotta érdemesnek, hogy e tekintetben érvelést vezessen elő (perösszefoglaló, 38. pont).

Indítvány

Figyelemmel a KVR 23. cikke (1) bekezdésének szövegkörnyezetére és céljára, azt javaslom, hogy az EU Bírósága a Düsseldorf Fellebbviteli Bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre a következő választ adja.

1. A KVR 23. cikke (1) bekezdésének első mondata nem képezi akadályát annak, hogy az olyan használati engedély engedélyese, amelyet a közösségi védjegy lajstromba nem jegyeztek be, a közösségi védjegy bitorlása miatt igényeket érvényesítsen.

2. Mivel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdést csak az első kérdésre adott igenlő válasz esetére terjesztették elő, így azt nem kell megválaszolni (perösszefoglaló, 39. pont).

Ítélet⁴

Az EU Bírósága 2016. február 4-én hozott előzetes döntést. Nevezetesen:

Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a KVR 23. cikke (1) bekezdésének első mondatát úgy kell-e értelmezni, hogy az engedélyes nem érvényesítheti a lajstromba be nem jegyzett használati engedély tárgyát képező védjegy bitorlása miatti igényeket (ítélet, 17. pont).

Kitűnik a KVR 23. cikk (1) bekezdésének első mondatából – mely szerint „[a] közösségi védjegyoltalomra vonatkozó, a 17., 19. és 22. cikkben említett jogcselekmények harmadik személyekkel szemben valamennyi tagállamban csak a lajstromba történt bejegyzésüket követően hatályosak” –, hogy az említett jogcselekmények a közösségi védjegy átruházása, arra dologi jog létesítése, illetve a használati engedély adása. Önmagában olvasva e mondatot lehetne akképpen értelmezni, hogy az engedélyes, amennyiben a használati engedély nincs a lajstromba bejegyezve, nem érvényesítheti az engedély által biztosított jogokat harmadik személyekkel szemben, beleértve a védjegy bitorlóját (ítélet, 18. pont).

Valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez azonban nemcsak annak szövegét, hanem szöveggörnyezetét és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az a részét képezi (Brain Products-ítélet, C-219/11, 13. pont;⁵ Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, 35. pont,⁶ valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat – jelen ítélet, 19. pont).

Azon szöveggörnyezetet illetően, melybe a KVR 23. cikke (1) bekezdésének első mondata illeszkedik, meg kell először is jegyezni, hogy e bekezdés második mondata korlátozza az első mondatban megállapított szabályt az „olyan harmadik személyek” vonatkozásában, akik a szóban forgó jogcselekményt követően „szereztek jogot”, de a megszerzés időpontjában tudomásuk volt e jogcselekményről. A 23. cikk (2) bekezdése e szabály alóli kivételt állapít meg azon személy tekintetében, „aki a közösségi védjegyet vagy a közösségi védjegyoltalomra alapított jogot” üzleti vállalkozás egészének átruházásával vagy egyetemes jogutódlással más módon szerezte meg. Ekképpen a KVR 23. cikke (1) és (2) bekezdésének szó szerinti és rendszertani értelmezése alátámasztja azt a feltételezést, hogy e rendelkezés egészének célja a KVR 17., 19. és 22. cikkében említett jogcselekmények azon harmadik

⁴ C-163/15 ügyszám.

⁵ A szöveg:

Mindamelllett az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem szöveggörnyezetét és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (a C-433/08. sz., a Yaesu Europe ügyben hozott ítélet 24. pontja és a C-112/11. sz., az ebookers.com Deutschland-ügyben hozott ítélet 12. pontja).

⁶ A szöveg:

E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EU Bírósága állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak szövegét, hanem annak szöveggörnyezetét és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (Maatschap L.A. en D.A.B. Langestraat en P. Langestraat-Troost-ítélet, C-11/12., 27. pont; Koushkaki-ítélet, C-84/12, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

személyekkel szembeni joghatásainak a szabályozása, akik közösségi védjegyre vonatkozó jogok jogosultjai, vagy azok jogosultjai lehetnek (ítélet, 20. pont).

Ezt követően meg kell állapítani, hogy a KVR II. címének 4. fejezete, melyben a 23. cikk is megtalálható, „A közösségi védjegyoltalom mint a vagyoni forgalom tárgya” címet viseli. E fejezet cikkeinek összessége tehát olyan szabályokat tartalmaz, melyek a közösségi védjegyoltalomra mint a vagyoni forgalom tárgyára vonatkoznak. Így igaz ez a KVR 17., 19. és 22. cikkére is, amint az a KVR (11) preambulumbekzdéséből is kitűnik. Amint azt a főtanácsnok perösszefoglalójának 21. pontjában megállapította, ez utóbbi cikkek olyan cselekményekre vonatkoznak, melyek közös vonása az, hogy céljuk vagy eredményük a védjegyre vonatkozó jog alapítása vagy átruházása (ítélet, 21. pont).

Végül meg kell állapítani, hogy a KVR 22. cikke (3) bekezdésének első mondata értelmében az engedélyesnek a közösségi védjegy bitorlása miatti per indítására vonatkozó joga – a használati szerződés rendelkezéseinek sérelme nélkül – csak a jogosult hozzájárulásától függ (ítélet, 22. pont).

Meg kell továbbá jegyezni, hogy a KVR 22. cikkének (5) bekezdése szerint a használati engedélyt bármelyik fél kérelmére be kell jegyezni a lajstromba. Ugyanakkor e cikk, mint a KVR 19. cikke is, nem tartalmaz a KVR 17. cikke (6) bekezdéséhez hasonló rendelkezést, mely szerint a „jogutód a közösségi védjegyoltalomból eredő jogokra mindaddig nem hivatkozhat, amíg az átruházást a lajstromba be nem jegyzi” (ítélet, 23. pont).

A KVR 17. cikkének (6) bekezdése egyébként értelmét vesztené, ha a KVR 23. cikkének (1) bekezdését úgy kellene értelmezni, hogy az megakadályoz bármely harmadik félle szemben a KVR 17., 19. és 22. cikkében említett valamennyi jogcselekményre történő hivatkozást, amennyiben azok nem kerültek bejegyzésre a lajstromba (ítélet, 24. pont).

Ami a KVR 23. cikke (1) bekezdésének első mondatában található szabály célját illeti, tekintettel a jelen ítélet 20. és 21. pontjában szereplő megállapításokra, meg kell jegyezni, hogy a KVR 17., 19. és 22. cikkében említett, a lajstromba be nem jegyzett jogcselekmények harmadik felekkel szembeni érvényesíthetlensége azon személyek védelmére irányul, akik a közösségi védjegyre mint a vagyoni forgalom tárgyára vonatkozó jogokkal rendelkeznek vagy rendelkezhetnek. Következésképpen a KVR 23. cikk (1) bekezdésének első mondata nem alkalmazható olyan helyzetre, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a harmadik fél a védjegy bitorlásával megsérti a közösségi védjegyoltalom által biztosított jogokat (ítélet, 25. pont).

Mindezekre tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a KVR 23. cikke (1) bekezdésének első mondatát úgy kell értelmezni, hogy az engedélyes érvényesítheti a használati engedély tárgyát képező közösségi védjegy bitorlása miatti igényeket akkor is, ha az engedély nem került bejegyzésre a lajstromba (rendelkező rész és ítélet, 26. pont).

E válaszra tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre nem kell válaszolni (ítélet, 27. pont).

Kommentárok

*Fammler*⁷ terjedelmes kommentárban üdvözli az előzetes döntést, amely választ ad a szerinte szerencsétlen szövegezésű KVR-re. A szóban forgó rendelkezés tárgya ugyanis alapvetően különböző jogi aktusok (dologi jogoknak a lajstromba történő bejegyzése, átruházás), ezzel szemben nem célozza ezeknek a jogi aktusoknak harmadik személyekkel szembeni joghatásainak rendezését. Más német kommentátorokat idézve azt mondja, hogy a KVR 23. cikke valójában a jóhiszemű jogszerzés szabályát állítja fel. A védjegy tulajdonosának későbbi rendelkezései pedig, amelyek a lajstromba való bejegyzéssel kapcsolatosak, valójában nem esnek a KVR 23. cikkének a hatálya alá. Az aktív perképeség tehát adott, a jogsértő magatartás szempontjából pedig az a döntő, hogy a bitorló cselekményét megelőzően tudomást szerzett-e a korábbi jogok fennállásáról. A tudomásszerzés vonatkozásában a Német Legfelsőbb Bíróság a közelmúltban hozott az ECOSOLL védjegy vonatkozásában ítéletet, amelyben azt mondta, hogy nem szükséges, hogy az alperesnek konkrét tudomása legyen a védjegylicenciáról, elegendő, ha a körülmények alapján arra következtethet, hogy a védjegyet licencia alapján használják. Így ha a védjeggyel ellátott terméket harmadik személy állítja elő, ez a német jogban elegendő lehet ahhoz, hogy a felperes bitorlási keresetet indíthasson.

Az EU Bírósága által elbírált ügy tényállását tekintve az uniós védjegy jog, azaz a KVR 2015 évi reformja sem hozott anyagi jogi változást. A KVR módosítása csak néhány alaki jellegű változást jelent, a használati engedély jogosultjának perlési jogosultságáról az uniós jog továbbra sem rendelkezik.

Végül megjegyzi, hogy az Európai Unió területén kívüli hatályú licenciaszerződések tekintetében persze más szempontok érvényesülnek. Mexikóban például ugyanaz a helyzet mint Spanyolországban, Oroszországban pedig a jogszabályalkotó még tovább megy: a licenciaszerződés lajstromozása érvényességi feltétel: a nem bejegyzett licenciaszerződés alapján licenciadíjat sem lehet fizetni. Ugyancsak szükséges a licenciaszerződés lajstromoztatása Kínában, valamint Japánban.

*Ebert-Weidenfeller*⁸ abból indul ki, hogy az EU Bírósága a német joggal megegyező jogértelmezési eredményre jutott. Ez ugyanakkor eltérést jelent a spanyol jog rendelkezéseitől, amely a védjegylicencia lajstrombeli feljegyzését kötelezően írja elő.

Az itt ismertetett ítéletben az EU Bírósága lemond a jogszabály szövegének szó szerinti értelmezéséről, s helyette a jogszabály egészéből, annak rendszeréből vezeti le állásfoglalását. A kommentátor nézete szerint a licenciaszerződés lajstrombeli feljegyzését már csak

⁷ *Michael Fammler*: Aktivlegitimation eines nicht in das Gemeinschaftsmarkenregister eingetragenen Lizenznehmers. GRUR, 118. évf. 4. sz., 2016. április, p. 372.

⁸ *A. Ebert-Weidenfeller*: Markenrecht – Aktivlegitimation eines nicht in das Gemeinschaftsmarkenregister eingetragenen Lizenznehmers. EuZW, 2016, p. 297.

azért is felesleges lett volna megkövetelni, mert az ilyen szerződést szóban is meg lehet kötni, hiszen nincs formakényszer.

Az általa helyeselt előzetes döntéstől függetlenül elismeri, hogy egyes országokban mégis érdemes lehet a védjegylicenciának a lajstromban történő feljegyzése, mert ezáltal előmozdítható, hogy mások tudomást szerezhessenek a licencia-jogviszony fennállásáról.

*Matthes*⁹ kommentárjában ugyancsak abból indul ki, hogy az EU Bíróságának előzetes döntése a német joggyakorlatban uralkodó nézetet erősíti meg. Eszerint ahhoz, hogy a védjegylicencia engedélyese saját nevében fellépjen a védjegy bitorlójával szemben, csupán a licenciaadó hozzájárulása szükséges, nem pedig a lajstromba történő feljegyzés. Szerinte az a körülmény, hogy az EU Szellemi Tulajdoni Hivatala ebben az ügyben más álláspontot képviselt, alighanem a spanyol jognak ezzel ellentétes szabályára vezethető vissza. Az EU Bírósága mindenesetre a középutat (*Mittelweg*) választotta: mert a spanyol jog megköveteli a védjegylicenciának a lajstromba történő bejegyzését, a német jogban pedig ez nem is lehetséges. Nézete szerint az itt tárgyalt ítéletben kifejeződésre jutó állásfoglalás a zálogjog vonatkozásában is irányadó lehet.

Megjegyzések

1. Nem véletlen, hogy az itt ismertetett ítéletet több német szerző kommentálja. Ez aligha csupán azért van, mert a megkeresés a Düsseldorf Fellebbviteli Bíróságtól érkezett, hanem bizonyára azért is, mert az EU Bíróságának válasza a német joggyakorlatot „emelte” európaivá, ami a német kommentátorokat érthető nemzeti büszkeséggel tölti el.

Ilyen körülmények között felvetődhet a kérdés, hogy miért tartotta szükségesnek a Düsseldorf Fellebbviteli Bíróság – amelynek védjegybitorlási ügyekben különösen nagy gyakorlata van – az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztését. Válaszom: alighanem az alapper alperesének határozott fellépése, de talán még inkább az Európai Unió tagállamainak eltérő jogi előírásai és gyakorlata miatt, egységes európai jog kialakítását célozva.

2. Az EU Bíróságának előzetes döntései, s így az itt ismertetett is, kötelezőek a magyar bíróságokra is. Ezt azért tartom érdemesnek megjegyezni, mert előfordulhat, hogy a Vt. 47. § (2) bekezdésének *l) pontja* alapján egy szemfüles alperes vitatja a védjegylajstromba be nem jegyzett használati engedélyes felperes perképességét (aktorátusát). Ez esetben pedig az itt ismertetett jogértelmezés nemcsak az uniós jog, de a magyar jog vonatkozásában is irányadó.

3. Az ítélet teleologikus jogértelmezés (perösszefoglaló, B fejezet, ítélet, 25. pont) alapján jut arra a következtetésre, hogy a KVR 23. cikk (1) bekezdésének első mondata nem alkalmazható olyan helyzetekre, mint amilyen az adott eljárás alapügye. Az alkalmazott jogértel-

⁹ *J. Matthes: Aktivlegitimation des Lizenznehmers bei nicht eingetragener Lizenz. GRUR-Prax, 2016, p. 79.*

mezés megfelel az EU Bírósága állandó gyakorlatának,¹⁰ amely a jogszabály betűje mellett a szöveg környezetét, valamint a szabályozás célját (*telos*) is figyelembe veszi, utal erre az ítélet 19. pontja.

4. Egyébként a magyar bírói gyakorlat számára sem tűnhet idegennek ez a jogértelmezés. Adott esetben, amikor a licencszerződés engedélyezése a használati szerződést nem tudta felmutatni, de a védjegy széles körű használatát bizonyította, a Fővárosi Törvényszék azt mondta, hogy a védjegyhasználat ráutaló magatartással is bizonyítható, „a védjegyhasználati szerződésnél nincs formakényszer” (3. Pk. 25.602/2013), s ezt a nézetet a Fővárosi Ítéltábla is megerősítette (8. Pkf. 26.340/2014).¹¹

5. Az előzőekben kifejtettekre tekintettel felvetődik a kérdés, érdemes-e a Vt. 47. § (2) bekezdés l) pontjának az adott imperativusos formában történő fenntartása. Nézetem szerint elegendő lenne, sőt hasznos is, a licencszerződésnek a védjegylajstromba való feltüntetését lehetővé tenni, annak kötelező előírása azonban nem indokolt.

¹⁰ Dr. Vida Sándor: Az Európai Bíróság védjegyjogi gyakorlata III. köt. Miskolc, 2015, p. 306.

¹¹ Ism.: dr. Vida Sándor: Proof of use: [http://www.danubia.com.eu/news and – publication/proof_of_use](http://www.danubia.com.eu/news-and-publication/proof-of-use) (2016. 07. 01.).